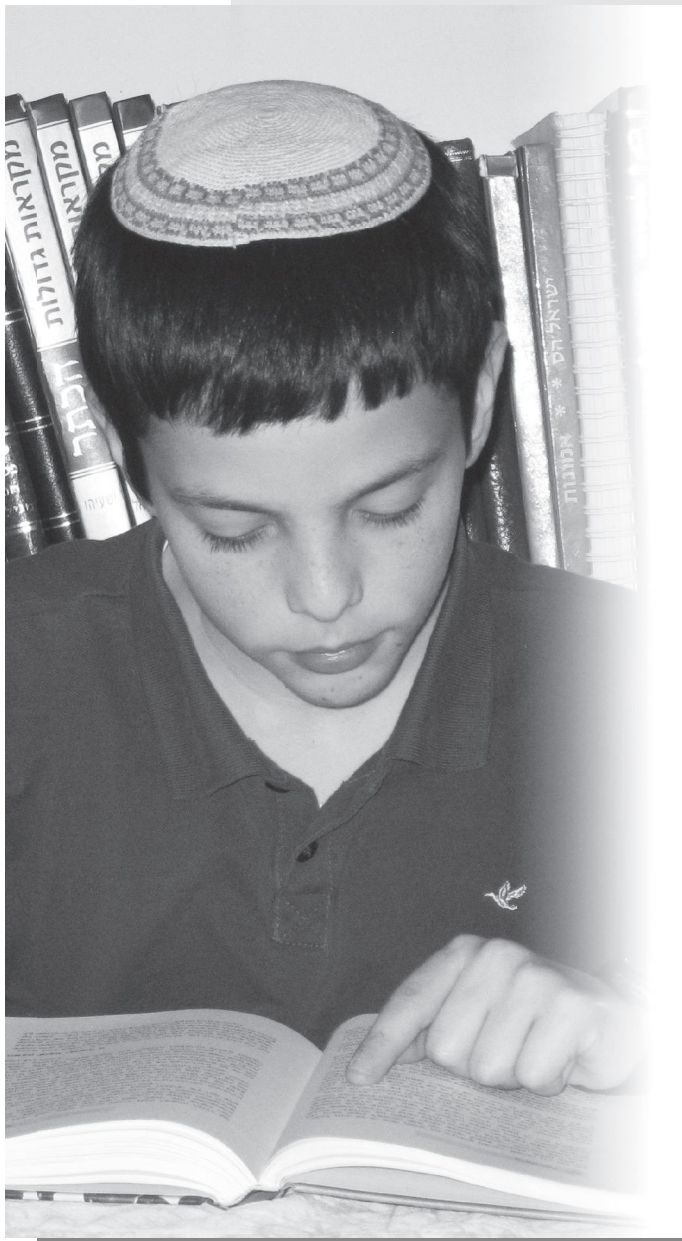

מס' זהות	מ
שם משפחה	ד
שם פרטי	ב
שם ביה"ס	ה
כיתה + מס' כיתה	ב
סמל מוסד	ב
מקצוע	ה

מבחן בתורה (בספר במדבר) לכיתה ד' נוסח א'

מס' התלמיד/ה
באלפון

שם התלמיד/ה

הכיתה

שם ביה"ס

שם היישוב

יוני 2008, סיוון תשס"ח

191

19-06-04-01-01-01-008-008-06

שאלון לתלמיד

(השאלות מנוסחות בלשון זכר, אבל הן מיועדות גם לבנים וגם לבנות.)

סמן X בתוך הריבוע המתאים.

א. באיזו כיתה ד' אתה לומד?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9ד	8ד	7ד	6ד	5ד	4ד	3ד	2ד	1ד

ב. האם אתה בן או בת?   האם ₁ בן   ₂ בת

ג. האם מדברים אִתְךָ בבית **בשפה אחרת** שאיננה עברית?
₁ לא

כן, בביתי מדברים בשפה:

₂ רוסית   ₃ אמהרית/טיגרית   ₄ אנגלית   ₅ _____
 שפה אחרת

הוראות לנבחן

תלמידים יקרים,

במבחן שלפניכם שלושה חלקים (א'–ג').

הנחיות כלליות:

קראו היטב את השאלות ואת ההוראות והשיבו על השאלות.

אינכם חייבים לענות על השאלות לפי סדר הופעתן.

בדקו היטב את תשובותיכם.

עליכם להקפיד על טוהר הבחינה כיאה לתלמידי בית-ספר דתי הלומדים תורה ומשתדלים ללכת בדרכיה.

הנחיות לחלקים א' ו-ב':

- אפשר להיעזר בחומש במדבר עם פירוש רש"י.
- עומדות לרשותכם 80 דקות.

הנחיות לחלק ג':

- אין להיעזר בחומש.
- עומדות לרשותכם 10 דקות.
- את חלק ג' תקבלו רק לאחר שתמסרו את חלקים א' ו-ב' למשגיח/ה.

בהצלחה!

חלק א' – המקרא ומשמעותו

שאלה 1 – מפקדים

בפרשת במדבר מסופר על שלושה מפקדים. ציינו בטבלה את מי פקדו בכל מפקד ומאיזה גיל השתתפו במפקד.

העתיקו את התשובות הנכונות מתוך המסגרת שמתחת לטבלה. מותר להשתמש באותה תשובה יותר מפעם אחת.

מפקד ראשון (פרק א', פסוקים א'–מ"ז)	מפקד שני (פרק ג', פסוקים י"ד–ל"ט)	מפקד שלישי (פרק ג', פסוקים מ'–מ"ג)	
א. _____	ב. _____	ג. _____	את מי פקדו?
ד. _____	ה. _____	ו. _____	מאיזה גיל השתתפו במפקד?

את מי פקדו?

- כל בני אהרון ומשה
- כל בכור זכר לבני ישראל
- כל בני ישראל חוץ משבט לוי
- כל נשיא לבני ישראל
- כל בני לוי

מאיזה גיל השתתפו במפקד?

- מִבֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה וְמַעְלָה
- מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה
- מִבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה
- מִבֶּן חֲדָשׁ וְמַעְלָה

.....

שאלה 2 – ברכת כוהנים (פרק ו', פסוקים כ"ב–כ"ז)

א. עיינו בפסוק כ"ג.

למי אמר משה את הציווי "כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"?
סמנו את התשובה הנכונה.

₁ לכל בני לוי

₂ לאהרון ולבניו

₃ לכל בכורי ישראל

₄ לנשיאי העדה

ב. בפסוק כ"ד כתוב: "יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ".

רש"י מפרש את הברכות האלה כך:

"יְבָרְכֶךָ" – שיתברכו נכסיך.

"וַיִּשְׁמְרֶךָ" – שלא יבואו עליך שודדים לקחת את הכסף שלך.

1. הסבירו בלשונכם את הברכה "יְבָרְכֶךָ" על-פי פירוש רש"י.

_____

2. מה מוסיפה הברכה "וַיִּשְׁמְרֶךָ" על הברכה "יְבָרְכֶךָ" על-פי פירוש רש"י?

_____

ג. בפסוק כ"ז כתוב: "וַאֲנִי אֲבָרְכֶם".

1. מיהו המברך? _____

2. את מי הוא מברך? (די בתשובה אחת; ניתן להיעזר בפירוש רש"י).

_____

.....

שאלה 3 – פסח ראשון ופסח שני (פרק ט', פסוקים א'–י"ד)

א. אילו אנשים חייבים להקריב קרבן פסח שני?

1. _____
2. _____

ב. כיצד ידע משה להשיב לאנשים שלא הקריבו את הפסח בזמנו – בחודש ניסן (פסוקים ו'–ח')?

ג. בספר במדבר מסופר על מקרים נוספים שבהם נתעלמה ההלכה ממשה (משה לא ידע כיצד לנהוג). כתבו שני מקרים כאלה בנוסף לקרבן פסח שני.

1. _____

2. _____

ד. בפסוק ז' נאמר:

וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלֵינוּ: אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנַפְשׁ אָדָם, לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת קִרְבְּנוֹ ה' בְּמַעַדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

1. מה פירוש המילים "לָמָּה נִגְרַע"?

_____

2. מה אפשר ללמוד מפסוק זה על יחסם של "הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה" אל המצוות?

_____

.....

שאלה 4 – "וַתִּדְבֹר מְרִים וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה..." (פרק י"ב)

א. בתורה נאמר: "זְכוֹר, אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמֵרִים, בְּדֶרֶךְ, בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם".

1. מה "עָשָׂה" ה' למרים (לפי המסופר בפרק י"ב)?

---

2. מדוע "עָשָׂה" ה' כך למרים (לפי המסופר בפרק י"ב)?

ב. 1. כיצד כיבד העם את מרים (פסוק ט"ו)?

---

2. רש"י מסביר שמרים זכתה לכבוד זה "בשביל שעה אחת שנתעכבה למשה כשהושלך לַיָּאֹר".

הסבירו בלשונכם בזכות איזה מעשה זכתה מרים לכבוד זה.

.....

שאלה 5 – חטא המרגלים (פרקים י"ג–י"ד)

א. בפרק י"ג (פסוקים י"ז–כ') מסופר כי משה ביקש מן המרגלים לבדוק כמה דברים בארץ ישראל. בפרק י"ג (פסוקים כ"ז–כ"ט) כתובות תשובות המרגלים. השלימו את הטבלה על-פי הדוגמה.

תשובת המרגלים (בלשון הפסוק)	פירוש הבקשה (בלשון התלמיד)	הבקשה של משה	
זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הוּא (פסוק כ"ז)	מה טיבה של הארץ?	"וּמָה הָאָרֶץ... הַטּוֹבָה הוּא אִם רָעָה" (פסוק י"ט)	דוגמה
_____ .2	_____ .1	"וְאֵת הָעֵם... הַחֹזֵק הוּא הַרְפָּה" (פסוק י"ח)	•
_____ .4	_____ .3	"וּמָה הָעָרִים... הַבְּמַחֲנֵים אִם בְּמִבְצָרִים" (פסוק י"ט)	•

ב. בפרק י"ג מסופר שִׁכְלָב יצא בדבריו נגד דברי שאר המרגלים ואמר:
 "עֲלֶה נַעֲלֶה וְיִרְשְׁנוּ אֶתְּהָּ כִּי יָכוֹל נוֹכַל לָהּ" (פרק י"ג, פסוק ל').

מה אפשר ללמוד מהתנהגותו של כִּלְבֵּב על האופי שלו?

_____

ג. מהו השכר שהבטיח ה' לִכְלָב (פרק י"ד, פסוק כ"ד)?

_____

ד. העתיקו מדברי יהושע וּפְלֵב (פרק י"ד, פסוקים ו'–ט') שני דברים טובים שהם אמרו על הארץ.

1.

2.

ה. מדוע, לפי דברי יהושע וּפְלֵב (פרק י"ד, פסוקים ח'–ט'), בני ישראל לא צריכים לפחד להיכנס לארץ?

ו. הסבירו את המילים המודגשות בפסוקים שלפניכם.

1. "וַיֵּהֶס פְּלֵב אֶת הָעָם אֶל מִשְׁחָה" (פרק י"ג, פסוק ל').

2. "אַל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם" (פרק י"ד, פסוק ט').

שאלה 6 – מתנות הכהונה (פרק י"ח)

א. כתבו בלשונכם שתי מתנות כהונה המוזכרות בפסוקים י"ב–י"ז:

1.

_____

2.

_____

ב. 1. מהם שלושת סוגי הבכורות המוזכרים בפסוקים ט"ו–י"ח:

א.

_____

ב.

_____

ג.

_____

2. איזה בכור (מבין שלושת סוגי הבכורות) אי אפשר לפדות?

_____

3. כיצד נוהגים בבכור שאי אפשר לפדות אותו?

_____

.....

שאלה 7 – אישים ואירועים

א. פרק ט"ז, פסוק כ"א

1. למי נאמה: "הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת?"

_____

2. "וַאֲכָלָה אֶתְכֶם פְּרָגַע" – את מי רצו לכלות?

_____

ב. פרק כ"ה, פסוק י"ג (פרשת פינחס)

1. על מי מדבר הפסוק?

_____

2. מה הוא עשה?

_____

חלק ב' – מקרא ופירוש רש"י

שאלה 8 – "וְנָסַע דָּגְלַל מַחֲנֵה בְנֵי דָן מֵאֵסֹף לְכָל הַמַּחֲנֵה לְצַבְאֹתָם..." (פרק י', פסוק כ"ה)

רש"י מפרש:

"מֵאֵסֹף לְכָל הַמַּחֲנֵה" – לפי שהיה שבטו של דן מרובה באוכלוסין היה נוסע באחרונה וכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזיר לו.

א. איזו מצווה קיימו בני דן על-פי רש"י?

_____

ב. איזו מילה בפסוק כ"ה מרמזת כי בני דן עסקו במצווה זו?

_____

ג. מדוע נבחר שבט דן לתפקידו?

_____

.....

שאלה 9 – "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֹן וּמִשֶׁה... וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהְרֹן..." (פרק ג', פסוקים א'–ב')

רש"י מפרש:

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֹן וּמִשֶׁה" – ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה לפי שלמדן תורה, מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

א. מה היה קשה לרש"י (מהנאמר בשני הפסוקים)?

ב. כיצד רש"י עונה על הקושי?

.....

שאלה 10 – "נִפְשָׁנוּ יִבְשָׁה אֵין כֹּל בְּלַתִּי אֶל הַמָּן עֵינֵינוּ. וְהַמָּן כָּזָרַע גַּד הוּא וְעֵינֵנו כָּעֵין הַבְּדֹלָח" (פרק י"א, פסוקים ו'–ז')
 רש"י מפרש:

"וְהַמָּן כָּזָרַע גַּד" – מי שאמר זו לא אמר זו, ישראל אומרים בלתי אל המן עינינו, והקב"ה הכתיב בתורה והמן כזרע גד וגו', כלומר ראו באי עולם על מה מתלוננים בְּנֵי, והמן כך וכך הוא חשוב.

א. מיהם "בְּנֵי" המוזכרים בפירוש רש"י?

ב. בפסוק ו' נאמרים דברים נגד המן, ואילו בפסוק ז' נאמרים דברים בזכות המן. כיצד מסביר רש"י את הניגוד בין הדברים השונים הנאמרים על המן?

ג. מהי המידה המאפיינת את יחסם של בני ישראל אל ה', אשר נתן להם את המן?

.....

שאלה 11 – בלעם ואתונו: "וַיִּקַּם בַּלְעָם בִּבְקָר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת אֶתְנֹו וַיִּלְךָ עִם שָׂרֵי מוֹאָב" (פרק כ"ב, פסוק כ"א)

רש"י מפרש:

"וַיַּחְבֵּשׁ אֶת אֶתְנֹו" – מכאן שהשנאה מקלקלת את השורה, שחבש הוא בעצמו. אמר הקב"ה: רשע כבר קדמך אברהם אביהם, שנאמר "וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בִּבְקָר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חֲמורוֹ" (בראשית, פרק כ"ב, פסוק ג').

פירוש המושג "שורה" בפירושו של רש"י הוא: הדרך הרגילה, כלומר, הדרך שבה נוהגים רוב האנשים.

א. במה שינה בלעם מן הדרך (ה"שורה") שבה נוהגים רוב האנשים?

ב. מה גרם לבלעם לנהוג בדרך שונה מן הדרך הרגילה (ה"שורה")?

ג. גם על אברהם אבינו – כאשר היה בדרכו לעקדת יצחק – כתוב: "וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בִּבְקָר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חֲמורוֹ".

ורש"י מפרש:

"וַיַּחְבֵּשׁ" – הוא בעצמו ולא ציווה לאחד מעבדיו, שהאהבה מקלקלת את השורה.

מה גרם לאברהם לחבוש בעצמו את החמור?

.....

שאלה 12

לפניכם קטע מתוך רש"י. העתיקו אותו בכתב רגיל.

וסמוכין להם דגל מחנה יהודה ורחונים עליו יששכר
וזבולון עוז לצדיק עוז לשכנו לפי שהיו שכניו של משה
שהיה עוסק בתורה נעשו גדולים בתורה...

בהצלחה!